‘De Schrift kan niet gebroken worden’

Een pleidooi voor *inerrancy*

M.K. de Wilde

Abstract

This short essay discusses the significance and relevance of the Chicago Statement on Biblical Inerrancy. The first part offers some general observations on the context and the content of the statement, the second answers some common objections to the statement and the concept of *inerrancy*, such as its polemical and defensive posture, its intellectualism, its conception of truth, and its excessive focus on the text and the reader. The essay concludes with an exploration of some hermeneutical implications of the *inerrancy*.

Inleiding

‘Christelijk Nederland zindert van vragen rond de uitleg van de Bijbel.’¹ Zo begint Arnold Huijgen zijn boek *Lezen en laten lezen*. In al die vragen over de uitleg van de Bijbel wil Huijgen met zijn kleine hermeneutiek een weg wijzen. Daarbij wil hij waken voor makkelijke antwoorden. bijbellezen is nog niet zo eenvoudig. Huijgens boek illustreert dat: *Lezen en laten lezen* gaat over veel meer dan bijbellezen alleen. Het heeft soms iets van een cultuuranalyse, soms iets van een persoonlijke geloofsbelijdenis en, zoals Kees van der Kooi opmerkte, soms zelfs iets van een theologisch programma.²

Huijgens boek is ook een kritisch boek. Zijn ‘concern’ is het diepgeworteld rationalisme dat hij bij veel bijbellezers waarneemt.³ Hij ziet dat rationalisme ook bij orthodoxe christenen. Als voorbeeld noemt hij het *Chicago Statement on Biblical Inerrancy*, een verklaring die in 1978 door evangelicale theologen is opgesteld en die ook in onze tijd voor veel evangelicalen nog veel gezag heeft.⁴ Huijgen heeft begrip en sympathie voor de motieven van deze ortho-

1 Arnold Huijgen, *Lezen en laten lezen* (Utrecht 2019), 9.

2 Zie www.theoblogie.nl/dat-is-niets-minder-dan-een-programma/ (geraadpleegd 14-2-2020).

3 Huijgen, *Lezen en laten lezen*, 17.

4 Zie voor de verklaring o.a. J.I. Packer, *God has Spoken* (Londen 1998), 135-149. Ik verwijs naar de verklaring door in de hoofdtekst het desbetreffende ‘statement’ of ‘article’ te noemen of door te verwijzen naar de ‘preface’ of de ‘exposition’ van de verklaring.

doxe reactie op de verwatering van het schriftgezag onder invloed van de moderne, liberale theologie. Toch wijst hij de manier van bijbellezen die het document voorstaat nadrukkelijk af omdat deze in zijn ogen zelf ook zeer modern en rationalistisch is.

In dit artikel wil ik wat dieper ingaan op het *Chicago Statement* en het *inerrancy*-begrip dat daarin centraal staat.⁵ Ik doe dat vanuit de overtuiging dat de schriftvisie die in het Chicago Statement naar voren komt een katholiek, algemeen-christelijk karakter heeft⁶ en dat *inerrancy*denkers een cruciale bijdrage kunnen leveren in het hedendaagse debat over het lezen en toepassen van de Bijbel.

Eerst zal ik iets zeggen over de verklaring zelf. Daarna ga ik in op de kritiek op het Statement en het *inerrancy*begrip. En in de derde plaats wijs ik op enkele consequenties van het *inerrancy*standpunt voor het bijbellezen.

Belijdenis

Het *Chicago Statement* is bij Nederlandse christenen nauwelijks bekend. Af en toe wordt in boeken of artikelen naar het document verwezen. Wat vaker komt het concept 'foutloosheid' aan de orde. Als de verklaring genoemd komt, ontbreekt dikwijls het bredere kader waarin we de verklaring moeten verstaan.⁷

De 'preface' maakt duidelijk dat de opstellers de verklaring allereerst zien als actueel belijgend sprekend over een thema dat volgens hen het hart van het christen-zijn en het kerk-zijn raakt: het karakter en het gezag van de Bijbel. Deze belijdenis, die volgens de opstellers een integraal onderdeel is van het geloof van de kerk van alle tijden en plaatsen (*article* 16), heeft belangrijke hermeneutische consequenties maar raakt allereerst de status van de Bijbel zelf. De inhoud van deze belijdenis is dat de Bijbel in zijn geheel het Woord van God is en door Hem geïnspireerd. Hieruit volgt dat de Bijbel volstrekt betrouwbaar en waar is en onfeilbaar goddelijk gezag heeft in alles wat hij claimt (*statement* 2 en 4).

5 Ik laat de term '*inerrancy*' in dit artikel meestal onvertaald omdat de vertaling 'foutloosheid' gemakkelijk verkeerde associaties oproept. Volgens de verklaring zelf gaat het bij *inerrancy* om vrij zijn van 'all falsehood, fraud, or deceit' (*article* 11).

6 Zie voor het 'katholieke' karakter van de *inerrancy*positie John D. Woodbridge, *Biblical Authority. A Critique of the Rogers/McKim Proposal* (Grand Rapids 1982).

7 Ook Huijgen vertelt in *Lezen en laten lezen* heel weinig over deze context. Zeker als we dit vergelijken met de gedeelten in zijn boek over Luther, Bonhoeffer en Noordmans die wel mooi in context geplaatst worden. B. Wentsel is trouwens een positieve uitzondering. Zie *De openbaring, het verbond en de apriori's. Dogmatiek* deel 2 (Kampen 1982), 576-590.

Het *Chicago Statement* onderstreept dat deze belijdenis door het lezen van de Bijbel zelf wordt opgeroepen (*article 15 en exposition*). Het is een wezenlijk en intrinsiek onderdeel van het gelovig omgaan met de Bijbel. Allereerst gaat het dan om wat we in de Bijbel lezen over God zelf. Hij zoekt contact met mensen, spreekt met mensen en is daarin volstrekt betrouwbaar en kan zijn woorden ook overbrengen, ook al gebruikt Hij menselijke taal. In de tweede plaats is fundamenteel wat de Schrift zegt over zichzelf. De Bijbel is niet alleen een historisch verslag van de openbaring van God, geschreven door mensen, maar dat verslag zelf is ook openbaring van God, en wel op zo'n manier dat je kunt zeggen: wat de Bijbel zegt, zegt God. Natuurlijk kan God ook door een boek met fouten spreken en werken. Die gedachte sluit aan bij ons post- of laatmoderne levensgevoel. De 'schriftleer' van de Schrift sluit dit echter uit.⁸ In de derde plaats is de manier waarop Jezus met zijn 'Bijbel', het Oude Testament, omging relevant. Hij bevestigt de waarheid en betrouwbaarheid van de Schrift keer op keer.

Bredere kader

Hoewel daarmee de *inerrancy*belijdenis in de kern is samengevat, is het *Chicago Statement* veel uitvoeriger. In totaal gaat het om een samenvatting van vijf 'statements' en negentien aanvullende 'articles' en een 'exposition' die de bredere theologische context van de belijdenis over de Schrift schetst.

Lange tijd gebruikten evangelicale christenen de term 'infallibility' (onfeilbaarheid) om de waarheid en betrouwbaarheid van de Bijbel te bevestigen. Omdat *infallibility* vooral in het Amerikaanse debat over de Schrift gaandeweg een vagere betekenis kreeg, werd steeds vaker het begrip 'inerrant' (foutloosheid) gebruikt.⁹ De opstellers van de verklaring sluiten hierbij aan, hoewel ze ook belijden dat de Bijbel 'infallible' is. Ze zijn zich ervan bewust dat de term inerrant verkeerde associaties kan oproepen. Het gaat bijvoorbeeld niet om (wetenschappelijke) precisie of om letterlijkheid maar om waarheid en betrouwbaarheid. Ook betekent *inerrancy* niet dat elke bijbeltekst op dezelfde

8 Wat hier in een paar zinnen is samengevat vraagt natuurlijk heel wat argumentatie en onderbouwing. Zie voor de 'schriftleer' van de Schrift o.a.: John M. Frame, *Doctrine of the Word of God* (Phillipsburg 2010), 3-166; D.A. Carson (red.), *The Enduring Authority of the Christian Scriptures* (Grand Rapids 2016), 456-541 en Matthew Barrett, *God's Word Alone. The Authority of Scripture* (Grand Rapids 2016), 153-301. Bovenstaande literatuur gaat ook in op de vraag of je eigenlijk wel kunt spreken over een 'schriftleer' van de Schrift. Zie voor deze specifieke vraag ook John S. Feinberg, *Light in a Dark Place. The Doctrine of Scripture* (Wheaton 2018), 287-303.

9 Zie voor dit debat: Woodbridge, *Biblical Authority*.

manier gezag heeft (het literaire genre speelt hier een belangrijke rol),¹⁰ hoewel deze belijdenis wel onderstreept dat de hele Bijbel tot in de kleinste details gezaghebbend is. Uiteindelijk is *inerrancy* niet meer dan een consequentie van de inspiratieleer (*article* 9): omdat de Schrift *theopneust* is, moet zij geloofd worden 'in all that it affirms' (statement 2). Maar om te ontdekken wat dat is, is zorgvuldige exegese nodig, een gelovige en nederige luisterhouding, samenlezen met andere christenen en de traditie van de kerk en, in dat alles, de leiding en het getuigenis van de Heilige Geest. De manier waarop de afsluitende *exposition* dit interpretatieproces omschrijft komt dicht in de buurt bij Huijgens pleidooi om *sola scriptura* te verstaan in samenhang met de andere *sola's*.¹¹

Als dit bredere kader van de verklaring ontbreekt, ontstaat een karikatuur. Dat is niet nodig. Er is literatuur genoeg. Ik denk met name aan het recente werk van *inerrancy*theologen als Don Carson, John Frame en Kevin Vanhoozer.¹² Deze literatuur laat ook zien dat een breed spectrum van theologen het *inerrancy*standpunt onderschrijft.

Beschermingsconstructie

Het *Chicago Statement* heeft heel wat kritiek gekregen, net als de *inerrancy*-belijdenis in het algemeen. Hieronder wil ik enkele belangrijke kritiekpunten noemen.¹³ Allereerst de verdedigende insteek van de verklaring. Heeft de Bijbel dergelijke 'beschermingsconstructies' nodig? De Schrift brengt haar eigen gezag met zich mee. Huijgen merkt op dat het in de praktijk ook niet werkt. Met het *inerrancy*standpunt moet je voor alle probleemteksten een oplossing hebben. Anders stort je gebouw in elkaar.¹⁴

Dat is echter een misverstand. Het statement is geen 'gebouw' maar een geloofsbelijdenis. Als Paulus in Romeinen 8:32 belijdt dat alle dingen mee-

10 Zie Kevin Vanhoozer, 'Augustinian Inerrancy', in: J. Merrick, red., *Five Views on Biblical Inerrancy* (Grand Rapids 2013). Hij schrijft in dit artikel o.a.: 'The textual truth of Scripture is comprised of language and literature. Well-versed *inerrancy* is alert to the importance of rhetoric as well as logic' (200).

11 *Lezen en laten lezen*, 162-164.

12 D.A. Carson, *Collected Writings on Scripture* (Nottingham 2010) en Carson (red.), *Enduring Authority*; Frame, *Doctrine of the Word of God* en Vanhoozer, 'Augustinian Inerrancy'.

13 Zie o.a. Huijgen, *Lezen en laten lezen*, 157-173. Hoewel Huijgens bespreking van het *Chicago Statement* niet uitvoerig is, komen de bekende en belangrijkste kritiekpunten bij hem wel langs. Zie ook H. van den Belt, *Betrouwbaar getuigenis: Het Geestelijk gezag van de Bijbel* (Heerenveen 2010), 90-103, hoewel hij minder kritisch is.

14 Huijgen, *Lezen en laten lezen*, 158. Zo ook J. van Bruggen, *Het kompas van het christendom* (Kampen 2003), 214.

werken ten goede voor hen die God liefhebben, hoeft hij ook niet van elke situatie aan te tonen hoe dat waar is.¹⁵

Ook is het te gemakkelijk om de belijdenis van *inerrancy* af te doen als modern funderingsdenken als reactie op de liberale theologie of een verkeerd verlangen naar *securitas*.¹⁶ De belijdenis van *inerrancy* wordt opgeroepen door de Schrift zelf en is zelf ook een onderdeel van de autopistie van de Schrift. Als de Geest getuigt door het lezen van de Schrift en het zelfbewijs blijkt in de praktijk van het lezen, zoals bijvoorbeeld Huijgen in zijn boek terecht benadrukt,¹⁷ geldt dat ook voor het lezen van de gedeelten waarin de Schrift spreekt over haar eigen karakter. Ik denk bijvoorbeeld aan Johannes 16:13-15, 2 Timotheüs 3:16-17 en 2 Petrus 1:21, bijbelgedeelten die flinke claims doen als het gaat over waarheid en betrouwbaarheid, zeker als we ze combineren met de vele bijbelgedeelten over waarheid en de betrouwbaarheid van God en de Schrift lezen als canon.¹⁸

De specifieke vorm van het statement heeft wel alles te maken met de aantasting van het gezag van de Bijbel in theologie en kerk en de reactie daarop.¹⁹ In die zin is de *inerrancy*leer in de uitgewerkte vorm zeker een ‘moderne’ gedachte. Soms is een uitvoerige verklaring met een hele serie stellingen echter wel nodig om specifieke vragen en problemen in beeld te krijgen en het katholieke geloof te bewaren. In die zin zou je de verklaring kunnen vergelijken met de Dordtse Leerregels, die een vergelijkbare opzet en vorm hebben.

Overigens maakt het *Chicago Statement* wel een belangrijk voorbehoud als het gaat over de foutloosheid van de Bijbel: alleen de oorspronkelijke handschriften zijn *inerrant* (article 10). Dit roept de vraag op wat je er dan nog aan hebt, aangezien wij die oorspronkelijke handschriften niet meer hebben.²⁰ Je kunt op die vraag verschillende antwoorden geven.²¹ (1) Paulus wijst in 2 Timotheüs 3:16-17 op een *theopneuste* tekst. Het *Chicago Statement* spreekt dit alleen maar na. (2) De oorspronkelijke tekst is met behulp van tekstkritiek

15 Overigens moeten we de ‘problemen’ in de Bijbel niet overdrijven. Zie o.a. Van Bruggen, *Kompas*, 179-230 en Frame, *Doctrine of the Word of God*, 177-200.

16 Huijgen stelt dat het *Chicago Statement* het Schriftgezag uiteindelijk niet te veel maar te weinig belijdt (*Lezen en laten lezen*, 159). Zie ook C.C. den Hertog, ‘Van securitas naar certitudo. Over de plaats van de Schriftleer’ in: *Kontekstueel* 28/3 (2014):15-18.

17 Huijgen, *Lezen en laten lezen*, 160.

18 D.A. Carson, *Becoming Conversant with the Emerging Church*, 188-200.

19 Zie voor een beschrijving van de theologische en polemische context van het *Chicago Statement* Barrett, *God’s Word Alone*, 76-116.

20 Huijgen *Lezen en laten lezen*, 161.

21 Zie o.a. Frame, *Doctrine of the Word of God*, 540-543.

vrij nauwkeurig vast te stellen omdat er heel veel handschriften beschikbaar zijn. Het maakt nogal verschil of je daarbij toewerkt naar een foutloze (in de zin van volstrekt betrouwbare) oorspronkelijke tekst of naar een oorspronkelijke tekst met fouten.²²

Waarheidsbegrip

In de tweede plaats wordt het *Chicago Statement* vaak een rationeel en intellectueel waarheidsbegrip verweten. De kritiek van Huijgen is exemplarisch. Hij stelt dat de waarheid in de Bijbel geen propositie is maar een persoon: Jezus Christus. Ook heeft hij moeite met de uitspraak dat de Schrift geloofd moeten worden 'as God's instruction, in all that it affirms' (statement 2). De Schrift is eerder een bundel verhalen dan een set stellingen.²³

Dat het in de Schrift gaat om het kennen van Jezus Christus is voor de opstellers van de verklaring geen vraag. De verklaring begint ermee, zowel in de *preface* als in de statements. Ook maakt de verklaring duidelijk dat je over de Bijbel veel meer moet zeggen dan dat die waar is. De tekst die Huijgen citeert uit het tweede statement gaat nog verder: de Schrift moet geloofd worden, 'as God's instruction, in all that it affirms; obeyed, as God's command, in all that it requires; embraced, as God's pledge, in all that it promises.' Als je dat weglaat, krijg je wel een vertekend beeld.²⁴

Tegelijkertijd is die 'letterlijke' waarheid wel het fundament onder de diepere betekenis van waarheid in de Bijbel.²⁵ Wat heb je aan een belofte van God als God niet echt bestaat? Hoe kan de opstanding van Jezus het begin zijn van Gods nieuwe wereld als Hij niet echt is opgestaan? Hoe kan God je door zijn woorden en geboden de weg wijzen als die woorden en geboden niet echt in de Bijbel zijn geopenbaard? Huijgen is wel erg snel klaar met de

22 Carl F.H. Henry zegt het heel scherp: zonder *inerrancy* 'consistent evangelical faith is maintained...only by an act of will rather than by persuasive epistemological credentials' (geciteerd in Barrett, *God's Word Alone*, 116).

23 Huijgen, *Lezen en laten lezen*, 49-64 en 159.

24 Het verwijt van rationalisme en intellectualisme aan *inerrancy*denkers is een bekend verwijt. Het wordt ook de Princeton theologen Charles Hodge, A.A Hodge en B.B. Warfield verweten, volgens velen de grondleggers van de *inerrancy*leer. Het recente onderzoek van o.a. Paul Helseth, David Smith en Fred Zaspel heeft overtuigend aangetoond dat dit verwijt allerminst terecht is en hoe zij in hun geloofsbegrip en schriftvisie objectieve en subjectieve accenten op een evenwichtige wijze verbinden. Een mooi voorbeeld daarvan is *The Way of Life* (Londen 1959, oorspronkelijke uitgave 1841) van Charles Hodge waarin hij als het gaat over de vraag hoe we ontdekken dat de Bijbel het Woord van God is vooral de noodzaak van een geestelijk zien van de heerlijkheid van Christus benadrukt (11-40).

25 Michael E. Wittmer, *Don't Stop Believing* (Grand Rapids 2008), 159-160.

waarheidsvraag.²⁶ Dan dreigt het gevaar van een docetische scheiding tussen de wereld van het geloof en de ‘echte’ wereld waarin wij leven.²⁷

Papieren paus

Een volgend bezwaar is dat de verklaring van de Bijbel iets zelfstandigs maakt, het bekende bezwaar van de ‘papieren paus’.²⁸ Het gevaar van een subject-objectscheiding is zeker aanwezig. Met een beroep op de het *sola scriptura* kunnen we op een rationele manier met de Schrift aan de haal gaan. Er is echter ook een ander gevaar: dat we het objectieve van de Schrift of de inhoud daarvan afzwakken of relativiseren. Het is terecht om te benadrukken dat het *theopneuste* karakter van de Schrift niet beperkt is tot de tekst van de Schrift zelf. De Schrift is het levende Woord van God. Maar dat doet niets af aan het feit dat Paulus in 2 Timotheüs 3:16-17 spreekt over een *theopneuste* tékst. Ook die werkelijkheid moeten we recht doen. God heeft ervoor gekozen om zijn woorden vast te leggen en zo met ons om te gaan en zo zijn gezag uit te oefenen. De manier waarop dit in het Oude Testament beschreven wordt (o.a. Ex. 32 en 34, Deut. 31:9, Joz. 1:7-8, 2 Kon. 17:13, 22:8-13, Neh. 8, Ps. 119), roept bijna het beeld van een grondwet of constitutie op.²⁹ In reflectie daarop zegt de psalmdichter niet alleen: Hoe lief heb ik U, maar ook: Hoe lief heb ik uw wet. Dit objectieve van de Schrift als bron en regel voor het leven met God komt terug in het christelijke canonbegrip en het *sola scriptura* van de Reformatie.³⁰

Angst modern verschijnsel?

Huijgen wijst in *Lezen en laten lezen* op nog een laatste kritiekpunt: reformatoren als Calvijn waren helemaal niet zo bang voor fouten in de Bijbel. Dat

26 *Lezen en laten lezen*, 50-51 en 167-173.

27 Zie ook Huijgens artikel in William den Boer (red.), *En God zag dat het goed was* (Kampen 2019) waarin hij wel erg makkelijk met betrekking tot de schepping een onderscheid maakt tussen een natuurwetenschappelijk perspectief en een theologisch perspectief en stelt dat beide perspectieven niet tot elkaar te herleiden zijn (251).

28 Zie o.a. Huijgen, *Lezen en laten lezen*, 30 en 44 en Van den Belt, *Betrouwbaar getuigenis*, 91.

29 Frame, *Doctrine of the Word of God*, 101-117. Natuurlijk heeft de Schrift tegelijkertijd ook een narratief karakter en staat het grote scheppings- en verlossingsverhaal van God centraal. Zie Frame, *Doctrine of the Word of God*, 145-162.

30 Huijgen heeft in *Lezen en laten lezen* vooral oog voor het gevaar van een verkeerd gebruik van ‘sola scriptura’ (zie vooral 162-164). Dat roept de vraag op hoe de Bijbel dan daadwerkelijk door God gebruikt wordt en ons concreet de weg kan wijzen, bijvoorbeeld als het gaat over de ‘drie kwesties’: vrouw in het ambt, homoseksualiteit en evolutie (*Lezen en laten lezen*, 15-16). Zie voor een verdere uitdieping van deze vraag Carson, *Collected Writings*, 298-300.

bevestigt volgens Huijgen nog maar eens dat deze angst een typisch modern verschijnsel is. Hij illustreert dat aan de hand van Calvijns commentaar op Mattheüs 27:9.³¹ Dit voorbeeld, dat vaak genoemd wordt, is echter niet overtuigend. Het ligt veel meer voor de hand om hier te denken aan een tekstkritisch probleem.³² Dat past ook beter in Calvijns schriftvisie, die op zo'n minst goed aansluit bij de *inerrancy*positie.³³

Bijbellezen

Tot slot noem ik nog kort enkele hermeneutische consequenties van de *inerrancy*belijdenis.³⁴ Dat de Bijbel inerrant is, betekent allereerst dat je de Bijbel met veel vertrouwen mag lezen. Packer schrijft: 'The conservative evangelical differs from his liberal brother, not by committing himself to interpret the Bible in a different what, but by committing himself in advance to believe whatever the Bible turns out to be saying.'³⁵ Dat 'whatever' wordt problematisch als de Schrift niet inerrant is.

Dat de Bijbel *inerrant* is, betekent in de tweede plaats dat de Bijbel gezag heeft. Helemaal. Dat maakt het ook spannend. Want als God dan met zijn waarheid in je leven komt, buig je er dan voor, geloof je Hem en gehoorzaam je Hem? De *inerrancy*belijdenis is geen theologisch spelletje, maar is diep existentieel. Inderdaad: je laten lezen (Huijgen), maar ook: je laten leiden, wat God in de Bijbel ook zegt. Dat is wel het grote probleem van een Bijbel

31 Huijgen, *Lezen en laten lezen*, 158.

32 J.I. Packer, 'John Calvin and the Inerrancy of Holy Scripture', in: J.I. Packer, *Honouring the People of God* (Carlisle 1999), 197. Packer wijst op het specifieke woordgebruik van Calvijns en zijn argumentatie bij soortgelijke 'probleemteksten' als Handelingen 7:16.

33 Zie o.a. Robert L. Reymond, 'Calvin's Doctrine of Holy Scripture' in: David W. Hall (red.), *Theological Guide to Calvin's Institutes* (Phillipsburg 2008), 44-64 of, vanuit een heel ander theologisch perspectief, Edward Dowey, *The Knowledge of God in Calvin's Theology* (New York 1952) 90-105. Dowey schrijft bijvoorbeeld: "To Calvin the theologian an error in Scripture is unthinkable. Hence the endless harmonizing, the explaining and interpreting of passages that seem to contradict or to be inaccurate (...). It is not, however, any given, specific and sacrosanct edition or translation of the Bible, but a hypothetical original document that is inerrantly inspired" (104-105). Dat 'harmonizing' moeten we volgens Huijgen nu juist niet doen (*Lezen en laten lezen*, 161).

34 Zie o.a. Scott R. Swain, *Trinity, Revelation, and Reading. A Theological Introduction to the Bible and its Interpretation* (Londen 2011), 72-82. In 1982 verscheen ook het *Chicago Statement on Biblical Hermeneutics*. Het is o.a. te vinden in Packer, *God has Spoken*, 151-170.

35 J.I. Packer, 'Questions about IVF', in: *Breakthrough* 11 (1962), 15. Geciteerd door Kevin Vanhoozer in: Merrick, *Five Views*, 189.

die niet onfeilbaar is. Daar kun je je dan altijd nog achter verschuilen.³⁶

In de derde plaats herinnert *inerrancy* ons eraan dat we de Bijbel mogen en moeten lezen als een eenheid. Er klinken in de Schrift allerlei verschillende stemmen. Maar die spreken elkaar niet tegen en die corrigeren elkaar ook niet, ze verdiepen elkaar en leggen elkaar uit. Scott Swain gebruikt voor de verscheidenheid en diversiteit van de Bijbel het beeld van een symfonie, waarbij de kern (de Bijbel als één groot getuigenis van de Vader over zijn Zoon) de andere thema's niet wegdrukt of opslokt maar in het juiste perspectief zet en de andere thema's de kern op hun beurt verdiepen.³⁷ Zo geeft de *inerrancy*-belijdenis ook grond voor de belangrijkste uitlegregel voor de Bijbel: Schrift met Schrift vergelijken.

Dat wil niet zeggen dat je die symfonische eenheid van de Schrift zomaar ziet. Wij zijn maar kleine en bovendien zondige mensen. En wat is de Schrift rijk en diep, of beter: wat is God rijk en diep. In dit licht is de *inerrancy* van de Bijbel niet alleen een werkelijkheid maar ook een belofte. Blijven luisteren, de Schrift zichzelf laten uitleggen. Hoe meer je dat doet, des te meer God je laat zien, van de kern, maar ook van de breedte en de diepte van zijn openbaring.

M.K. de Wilde is predikant van de hervormde gemeente Sommelsdijk en bestuurslid van The Gospel Coalition Nederland & Vlaanderen.

36 Augustinus wees daar al op in een brief aan Hiëronymus. Zie Swain, *Trinity, Revelation, and Reading*, 79.

37 Swain, *Trinity, Revelation, and Reading*, 80.